

for ikke grund til fortsat at opretholde kravet om en særlig tilladelse til disse anlæg efter naturfredningsloven. En ophævelse af bestemmelserne i så henseende indgik i det i 1974/75 fremsatte forslag til ændring af naturfredningsloven, FT 1974/75, tillæg A, sp. 2545 f, men, udgik under behandlingen i folketinget.

Hertil kommer, at de pågældende anlæg i vidt omfang tillige kræver tilladelse fra amtsrådet, henholdsvis hovedstadsrådet, i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 35, jfr. § 4 i bekendtgørelse nr. 176 af 29. marts 1974 om godkendelse af særligt forurenende virksomheder m. v., hvilket indebærer en særskilt varetagelse af økologiske hensyn og begrænsning af gener ved etablering af de pågældende anlæg.

Med hensyn til *pelsdyrfarme* indgår disse under miljøbeskyttelseslovens godkendelsesordning, idet den dog ikke giver mulighed for at varetage landskabelige hensyn. Sådanne hensyn vil imidlertid netop i forbindelse med de anlæg, som naturfredningsloven har for øje, d. v. s. anlæg, der har en sådan størrelsesorden, at de kan få en afgørende indflydelse på landskabet i modsætning til begrænsede anlæg i forbindelse med landbrug, jfr. FT 1971/72, tillæg B, sp. 1941, kunne varetages i medfør af zoneloven. Miljøministeriet agter at præcisere dette ved et cirkulære i medfør af zonelovens § 9, stk. 3.

Endelig indebærer forslaget, at den nugældende bestemmelse i § 43, stk. 3, om fredningsplanudvalgenes beføjelse til at meddele påbud om etablering af hegning m. v. tages ud af § 43 og i udvidet form optages som en selvstændig § 44, jfr. nedenfor.

1.2. Nye bestemmelser.

1.2.1. Vådornrådernes betydning. Det danske landskab har tidligere været meget stærkt præget af det, vi i dag kalder vådområder, af større og især utallige mindre søer, af vandløb og af fugtige eller våde strækninger, som lå udyrkede hen.

Gennem det sidste hundrede år er der sket en vældig formindskelse af de ferske vådområder i Danmark. En undersøgelse foretaget for en nordsjællandsk kommune har vist, at der i dag kun eksisterer ca. 20–25 pct. af de vådområder, som fandtes i begyndelsen af dette århundrede, hvor man må tage i betragtning, at den virkelig store dyrkningseksponering og dermed formindskelse af vådområderne fandt sted i 1800-årene efter landboreformerne.

For hele landet er alene i perioden 1930–1968 arealet af søer eller andre stillestående vande for-

mindsket fra 536 km² til 434 km², d. v. s. med 100 km² eller 20 pct. Og denne udvikling er ikke ophørt siden 1968.

Vådornråderne gav en stor landskabelig variation og var naturligvis af afgørende betydning for mangfoldigheden af vort plante- og dyreliv. Deres formindskelse har derfor medført en vis forarmelse af landskabsbilledet, ligesom flere dyre- og plantearter er forsvundet fra den danske flora og fauna, samt en risiko for, at en række andre arter vil gå tabt.

Jo færre af vore vådområder, der er, jo mere må der derfor passes på det, der er tilbage af moser, søer og vandløb, de sidstnævnte også for de mindre vedkommende, idet en række dyre- og plantearter i særlig grad eller udelukkende er knyttet til de mindre, våde lokaliteter, herunder de resterende uforurenede små vandløb.

De salte og brakke danske vådområder med tilgrænsende kystarealer har for adskilliges vedkommende international betydning som rasteplasser for store dele af de nordeuropæiske bestande af ande- og vadefugle under trækket, og som fougageringsområder for overvintrende og fældende fugle. Det danske land- og havområde er i kraft af sin beliggenhed en flaskehals for fugletrækket.

Denne betydning er bl. a. markeret ved Danmarks ratifikation af Ramsar-konventionen, konventionen om beskyttelse af vådområder af international betydning. Danmark har i den forbindelse udpeget vådområder af et samlet areal på i alt ca. 4.000 km² til den internationale liste over særligt beskyttelsesværdige områder.

Ved ratifikationen har Danmark forpligtet sig til at tage hensyn til disse områder ved administrationen af lovgivningen.

Vådornrådernes betydning i international sammenhæng fremgår også af, at beskyttelsen af dem er udtrykkeligt omtalt i EF's 2. miljøhandlingsprogram.

Denne betydning er ofte uden sammenhæng med, om vådområderne er placeret i områder, som gennem fredningsmyndighedernes landskabsanalyser er udpeget som fredningsinteresseområder. De mindre vådområder vil ofte have en stor landskabelig værdi, men deres selvstændige værdi for dyre- og plantelivet rækker ofte langt ud over det landskabelige hensyn.

Væsentlige sider af værdien af vore ferske vande og andre vådområder er foruden den undervisningsmæssige betydning for både skoler og højere læreanstalter deres store rekreative betydning både for befolkningen som helhed og for de store befolkningsgrupper, som dyrker særlige friluftss-